

Genomför ett skolbesök/en observation

Denna uppgift handlar om vad du kan göra om du får möjlighet att besöka en skola under din ambassadörvistelse. Uppgiften omfattar fyra alternativ (A–D) som kan kombineras på valfritt sätt: Alternativ A innebär att du själv får undervisa, B innebär att genomföra en intervju med lärare eller elever, C handlar om observation av skolan och D handlar om att göra en systematisk observation av undervisning. Det är inte meningen att du ska genomföra alla fyra deluppgifterna – även om det bara är positivt.

Vad får du ut av det?

Du får bland annat:

- insikt i hur grannspråksundervisning planeras och genomförs i grannlandet
- ett fokuserat samtal om didaktiska teman med studenter/lärare i grannlandet
- nya perspektiv på undervisning
- tillfälle att förmedla dessa nya perspektiv till dina egna studiekamrater och jämföra olika perspektiv
- erfarenhet av intervju och/eller observation som metod
- möjlighet att undersöka likheter och olikheter mellan skolor i ditt eget land och i grannlandet

Före besöket

När du etablerar kontakt med ansvarig lärare vid värdinstitutionen förhör du dig om det är möjligt att få komma ut på skolbesök.

- A. Undervisning:** Om du har turen att få undervisa en lektion kommer du överens med ansvarig lärare om vad du ska undervisa om och vilka tidsramar du har. Om du själv får välja ämnesområde kan du finna inspiration i Uppgift 6.
- B. Intervju:** En annan möjlighet är att intervjua lärare eller elever på skolan. Tänk därför igenom vad du skulle kunna fråga om. För inspiration till hur du kan genomföra en intervju samt vilka etiska riktlinjer du måste ta hänsyn till, se Uppgift 3.
- C. Skolobservation:** Om du planerar att göra en observation av skolan är det klokt att tänka igenom vad du vill titta efter. Det kan vara stor skillnad på hur skolorna i grannländerna ser ut: det kan handla om socioekonomiska förhållanden, hur skolan ser ut, hur klassrummen är organiserade, vad som hänger på väggarna et cetera.
- D. Undervisningsobservation:** Om du får tillåtelse att delta som observatör i undervisning –

ledd av antingen lärare eller lärarstudenter på VFU – kan det vara givande att använda Observationsschema som underlag för en strukturerad och fokuserad observation. Det optimala är om du får observera undervisning i förstaspråksämnet. Schemat är omfattande, och det är inte meningen att du ska fylla i alla punkter. Tanken är att du ska välja ut några punkter att fokusera på som du finner intressanta/relevanta. Bekanta dig med schemat innan du ger dig ut på skolbesöket. Observationsschemat hittar du längst ner.

Under besöket

- A. Undervisning: Om du ska undervisa är det extra viktigt att tänka på kommunikativa strategier som att tala långsamt och tydligt och undvika ord och uttryck i ditt eget språk som du vet kan vara svåra att förstå. Det kan vara klokt att använda ett digitalt presentationsverktyg så att eleverna får rikligt med visuell stöttning i undervisningssituationen.
- B. Intervju: Om du inte redan har avtalat vem du ska intervjua ber du om att få intervjua en lärare eller elev och genomför intervjun; se annars Uppgift 3.
- C. Skolobservation: Ta kontakt med en anställd på skolan som kan ge dig en kort bakgrund om skolans historia, socioekonomiska förhållanden, elever och anställda. Gå en runda på skolan notera dina observationer.
- D. Undervisningsobservation: Be om ett samtal med studenten/läraren som ska genomföra det undervisningspass som du ska observera. Ta utgångspunkt i observationsschemat och samla under samtalet bakgrundsinformation till punkt 2 Lärandemål och punkt 3 Innehåll. Fråga också om du kan få veta lite om punkt 6 Motiveringar till ämnes- och ämnesdidaktiska val för det aktuella passet. Under själva observationen noterar du stickord som du skriver om så snart som möjligt efter observationen. Det kan exempelvis gälla hur studenten/läraren differentierar undervisningen för elevers olika förutsättningar. OBS: Kom ihåg att anonymisera dina anteckningar för den händelse att de skulle komma på avvägar. Under punkt 8 Att leda lärande är målet att du ska rikta uppmärksamheten mot ämnesdidaktiska perspektiv i förstaspråksämnet. Kanske upptäcker du att något är likt eller olik jämfört med det du är van vid från undervisning i landet där du studerar?

Efter besöket

När du kommer hem ber du din lärare om att få dela dina erfarenheter med studiekamraterna.

- A. Berätta om hur du upplevde det att undervisa elever i grannlandet.
- B. Presentera intervjun/intervjuerna du genomförde.

C. Berätta om skolan du besökte.

D. Presentera dina observationer utifrån de anteckningar du gjort baserat på observationschemat.

Reflektera i din presentation för studiekamraterna över följande: Vilka likheter och/eller olikheter lade du märke till under skolbesöket? Vilka strategier behövde du använda dig av – både kommunikativa strategier och reparationsstrategier (d.v.s. strategier för att lösa missförstånd)? Observerade eller upplevde du några ämnesdidaktiska olikheter? Lärde du dig något nytt?

Observationschema

Schemat utgår från den didaktiska relationsmodellen (Bjørndal och Lieberg, 1978) med anpassning för observation i praktiken (Reier Jensen, 2019). Under sessionen noterar observatören nyckelord. Anteckningarna skrivs om så snart som möjligt efter observationen. Efter sessionen diskuterar den som har undervisat reflektioner, följt av observatörens beskrivning av vad de har sett/hört och hur de har tolkat detta.

Skola:	Årskurs:	Ämne:	Tidpunkt:
1. Förberedelse: Ramfaktorer (Möjliggör/begränsar)			
Rummets storlek, klassrumsuppställning, undervisnings-utrustning och andra ramvillkor ...			
Antal i klassrummet	Elever:	Lärare:	Andra vuxna:
2. Lärandemål (Är det tydligt vad målet är? Uttrycks målen explicit?)			
3. Innehåll (Tema/ämnesinnehåll. Beskrivs med substantiv)			
4. Undervisningsmetoder och arbetsformer - med uppskattad tidsåtgång			
Elevernas aktiviteter (beskrivs med verb)			

Lärarnas aktiviteter (beskrivs med verb)	
5. Vurdering	
Hur kan man se om eleverne har opnået læringsmålene? Vad ska observatörerna leta efter?" "Hur ges återkoppling?"	
6. Motiveringar för ämnesdidaktiska och allmändidaktiska val	
7. Observation: Ledarskap i klassrummet	
Hur kommunikerar läraren med eleverna?	
Vilken typ av information ges i början av lektionen och hur ges informationen?	
Vad gör läraren för att hålla fokus på arbetet under lektionen?	

Observerade du exempel på situationsbestämd ledarskap under lektionen? Beskriv.	
Observation: Pedagogisk ledarskap	
Vilka läromedel användes? Hur reagerade eleverna på valet av läromedel?	
Vilka läromedel användes? Hur reagerade eleverna på valet av läromedel?	
I vilken grad var eleverna aktiva i inlärningsaktiviteter?	
Observerade du några tecken på inlärningsglädje eller "evidens" på inlärn timer bland eleverna?	
Hur gav läraren återkoppling om lärandemålen?	

Observerade du utmaningar som handlar om olika kunskapsnivåer under undervisnings-lektionen? Hur hanterades de?	
9. Observation: Reflektioner, frågor eller kommentarer som annars inte täcks	

Kilder:

Bjørndal, B., Lieberg, S. (1980). Nye veier i didaktikken? - en innføring i didaktiske emner og begreper. Aschehoug

Reier Jensen, A. (2019). Innvielse til læreryrket: En analyse av praksislærerens veilednings-samtaler. Cappelen Damm Akademisk